Do thuit a cloch cúil d’Éirinn
[RIA 2 (23/F/16), ‘O’Gara’, 159]
Eogan mac Donnchadha Í Dalaigh cecinit
[Rannaíocht Bheag, Dán Díreach]

1 Do thuit a cloch cuil d’Éirinn
cúis osna dá gach áoining
tearc ’na dhiaigh bús díth d’Éirinn
crích Fheilim fa chíaidh cáoinim.
2 Clach chúil an [......] Chéin-si
mo-chean dan huir a húir-si
a clódh a ccath ní fúair-sí
Rómh na huaisle an chlach chúil-si.
3 O tá ar chléir Mhumhan maoithbreth
ní me as lugha do leirchreach
mór ní as ar dáigh ar ndlúthbhrath
cúlchlach cháigh gurbh í mh’éinchreach.
4 O tás fa fhúarbhrat úire
dá bhás do bhuaidhrigh Éire
cóir rath ar an úir uaidhe
clach bhuaidhe chúil na cléire.
5 A ndheoigh chloiche chúil Ghaoidheal
ní tuirsi rúin do-rinneadh
lór a aibche fúair fuaradh
uabhar sluaigh mhaicne Mhileadh.
6 Cith tuirse thíar ar bhfearthuin
a thuirse as cían bhus cumhuin
do bhí a ndán dó nar imthigh
gur thimchil so clár Cobhthuigh.
7 Báidh máoithe ag mnáibh na Sbáine
ris na mnáibh o Bháoi Bhéirre
as í an cháoi ’na cáoi fhíre
cáoi an tíre nách í Éire.
8 Tuirsi in gach crích do choimhleath
ón crích-si Chuirc mic Luighdheach
dob fhiú an gháir do bhí a mBreadhmhach
a tteannghuth cáoi ag mnáibh Muimhneach.
9 Fir Shagsan mar fhuil nEoghuin
ag cur dhatha ar a ndhéaruibh
do chúaidh síad tar chéill ccáoinigh
Gaoidhil féin íad ar fhéaghuin.
10 Do leath sgíos ’na sgíos fhíre
fedh na ccríoch nach í Éire
laoich gach láoi a ccéin dhá cháoine
nach dáoire d’fhéin Bháoi Bhéirre.
11 Tárla a thús do mhuigh Mhumhan
túr an uilc ann gach ionadh
léan fíre dhó nach deiredh
díle theineadh so ar siobhal.

12 Ar n-áonsgéal faghla fíre
áonlean don Bhanbha as búaine
go rug teas búaidh (ar) in béime
ní bfhúair Éire an treas trúaighe.

13 Sgéal oireas d'oighre Domhnuill
ar oighidh oighre Cearbhuill
ag-so an sgéal nach sgéal n-iomruill
dioghluim sgéal is do dhealbhuim.

14 Diarmuid airdri(gh) an chlair Chein-se
mairccdhith don dáimh as dísle
bás eile ag búain rear mbáis-ne
fúair airse theighe an trir-se.

15 Nír sháor sin gan é d'oighidh
nar loigh ar náomh ná ar neimhedh
rí(gh) do thúa[i]r moir dá mholadh
fúair goradh a ttoigh theinedh.

16 Cloch chúil na hÉireann uile
ón léimghearr lúith mo (?) chroidhe
cóir a líodh gur loisg teine
mur toisg eile an ríogh roimhe.

17 Losgadh an lá do cinnedh
mur bhás d'urra na n-urradh
mur an Tráoi an tann do lingedh
do bháoi an cinnedh ann ollamh.

18 Ní hé an céidDhíarmuid cháoinmuid
éinDiarmuid don chléir cháoimhnuid
sgéal lúigh fá-ríor ní iarrmuid
Diarmuid dhiobh dúin is dáorbhruid.

19 Mac Domhnuill deaghmheic Cearbhuill
nár fhoghluim eangnamh neimhghill
dhá sgéal do dhiall re doghruing
da lean conchluinn d'fhiadh Féilim.

20 Ní fhuair orchruidh fhíre [word missing]
go dul choghnuigh chúain Bheirre
ní sgéal go húair na háoine
léan dáoine dhá bfhúair Éire.

21 Rioghruidh Banbha an fhóid fhéarbhuig
'na dheóigh ní r(i)oghlan riaghluid
nír sgar rí re ráith rioghBhluid
budh fíorbhruid ghnáith dhí acht Diarmuid.

22 Búain mhaicne Mogha Nuaghadh [160]
braitear orra tré áoinfhear
teas smóil a-níar gur nuaghadh
nír fuaradh ríamh glóir Gháoidheal.

23 Leighthar croidhthe dhá cumhaidh
eagar brisde ar gach buighin
tonn bhróin do theacht ó theinigh
beart as deimhin d'fhóir Fhuinidh.

24 Ní fuighthear d'éis ar ndeighrigh

’sa threighe uile iomlán
céile dar chóir a horlámh
comhradh óil Éire d’iomradh.

25 Ní béim dhamh ó tá a ttallamh
mé ag cách dom chur a neimheadh
mur sin a-tám dha thoradh
folamh lámh ó thigh theineadh.

26 Do-ním na huile airghe
a ccrích ní curthar m’fhuighle
mór do bhí ar bheirt na coinnle
sí óirne ag ceilt ar ccuimhne.

27 Do bfhiú ar ccúaird fhada áoibhinn
d’athghul ar h’uaigh go tteighim
fa ró bróin acht gé bhúalim
tuairim chóir dhó ní dhéinim.

28 Tuguis damh an bhreath oruibh
an ainbhreath dhamh is danoimh
ní lór úaim acht díol doiligh
bíodh h’oighidh úaim ’na aghoidh.

29 Gan sean na óg ré aireamh
acht neach dar chóir do cháoineadh
an teas rucc ort at eanar
tug téaghadh ar ghort Ghaoidheal.

30 Gé tá do dhul ’na dheimhin
nír chóir a chur fád chomhuir
nach mar tú $_7$ tú dh’oighidh
clú oinigh do an oruibh.

31 Rug lá tréigthe ar an ttromdháimh
gan aoinneach dháibh fá ndoirbhréir
a Éire as úair dá sheanmóir
fuair seanRóimh t’fhéile oilbhéim.

32 Geall gad chlú feadh gach innse
beag narb fhearr an chlú chuimhse
misde a méid teacht tairse[s]
tearc taidhbhse téid gan tuirse.

33 Do chumha ar chrích na Sbáinne
an Mumha dhí ní dáoire
féacha leat í agus Éire
Béirre ós í as ceap dhod cháoine.

34 Teacht aoidhe uirre as iomdha
thuilleas dá ccáoine colbha
mic ríogh gan bhúain re Banbha
síol Sadhbha ar h’úaidh ní hollmha.

35 Ainm cosbhuil dí go dílinn
féil[r] chrosda chríche Féilim
go ttug léan d’fhéin gach éanfhuinn
féil Bréanuinn nar fheagh dh’Éirinn.

36 Luaith do cinnedh ’nar ccuinne
ar mbúain ré crithir choinle

táinig rinn a raoinn mhoirne
raoinn dhoilghe do fhill oirne.
37 Bíth sbéir nách solus soiléir
a bfhogus don ré roláin
gnáth an teann ag túar anshóid
fearr an onóir f[h]úair d’fhagháil.
38 Sgurthar feasda le filidh
ní bfhuighe fear a fhuiridh
cóir boing chéile do chabhair
soraidh d’fhéile fhuinn Fhuinidh.
39 Búain ar Éireann(a)chuibh úaidhe
an éindeacair fuair Éire
an sáor do bhúail ar mbeói-ne
cráobh fheóighe úaidh an fhéile.
40 Tráigh ar na tturnamh a toruigh[s]
bláith ní dubhradh gur dhuinidh
mór bhfáth fár olc a oighidh
tocht oinigh ar chách cuiridh.
41 Ní tugthar seóid tar sáile
’na dheóigh gan dul a ndáoire
mur tá connradh chúain Béirre
fúair Éire congnamh cáoine.
42 Dún Báoi na seanbheann síodha
neimhghearr sgáoiltear a sgéala
tonn bhróin ar mboing a bríoghdha
a róimh fhíona fhoinn Eanna.
42 Ní trath dúas d’íarruigh d’fhilidh
Díarmuid úainn ar na oighidh
do bhean dom ghul a gheimheal
dul deiredh fhear an oinigh.
43 Méala an sgéal dháibh fa-deara
nach áil déar acht déar fhola
’na linn láin an lá as lugha
cumha a-tá ar mhnáibh ó Modha.[x]
44 Caithir Íona an ógh neamhdha
re n-íocthar cóir ar ccabhra
giodh bé as tóir ar tí mh’anma
tarla sí ar chóir ar ccamhdha. Do...